2. Тихонова О. В. Фінансова безпека України: кримінально-правові та кримінологічні основи: монографія. Київ: 2015. 482 с.

3. Левчук О. О. Економічна безпека України в умовах глобалізації. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 190–193.

Іван ЧУДНОВЕЦЬ,
Адвокат голова адвокатського обєднання «Лагард Консалт»

ЩОДО ОКРЕМИХ ПРАВОВИХ ЗАСАД КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

На сьогодні, в Україні, державна служба стала важливою складовою процесу державотворення, а зміни, що відбуваються – обумовлюють реформування та посилюють модернізації органів державної влади, ставлячи підвищені вимоги до управлінських кадрів. Формування висококваліфікованого корпусу професіоналів у кадровому складі органів державної влади є одним із пріоритетних напрямків сучасної кадрової політики держави. Даний напрямок має стратегічне значення державної політики у формуванні професійного кадрового складу органів влади, здатного ефективно працювати в умовах ринкової економіки, правової демократичної держави та громадянського суспільства [1].

Основоположні засади правого регулювання проходження державної служби встановлено на рівні Конституції України 28 червня 1996 р. Основний Закон містить ряд положень, які стосуються саме правового регулювання як проходження державної служби, так і основ державної служби в цілому. Зокрема, в даному випадку мова йде про те, що, згідно з пп. 6 і 12 ч. 1 ст. 92 Конституції України, засади регулювання праці та зайнятості, а також основи державної служби можуть бути врегульовані виключно на рівні законів України. Вищенаведений конституційний припис виступає гарантією як реалізації права громадян на державну службу, так і подальшого її проходження, тому що виключає можливість втручання в дану сферу суспільних відносин шляхом здійснення правового регулювання іншими, окрім законодавця, суб'єктами, як-то органами виконавчої влади. Отже, слід погодитися з позицією, за якою право на державну службу – це конституційне право, а його уточнення і деталізація є можливими тільки дією законів [2].

Значну роль у питанні правового регулювання проходження державної служби відіграють закони України. Частина їх має статус кодифікованого законодавства. Особливе місце серед кодифікованого законодавства, що здійснює правове регулювання проходження державної

служби, посідає Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р., що регулює трудові відносини всіх працівників, сприяючи зростанню продуктивності праці, поліпшенню якості роботи, підвищенню ефективності суспільного виробництва і піднесенню на цій основі матеріального і культурного рівня життя трудящих, зміцненню трудової дисципліни і поступовому перетворенню праці на благо суспільства в першу життєву потребу кожної працездатної людини [3].

Особливе значення для створення, функціонування та удосконалення державної політики, яка визначає принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби й функціонує в інтересах держави і суспільства, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях [4], мало прийняття законів України «Про державну службу» [4], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [5], а також розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» [6] й виданих на їх виконання низки постанов і розпоряджень місцевих органів влади, рекомендацій Головного управління державної служби України тощо.

Розглядаючи місце законів України, на рівні яких здійснюється правове регулювання проходження державної служби, варто зазначити, що наразі чинною залишається ст. 37 Закону України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р. Така норма не чинного нормативно-правового акту визначає особливості пенсійного забезпечення деяких категорій державних службовців. Тому, на нашу думку, такі положення нормативно-правового акту, який втратив чинність, слід виключити. Вищенаведені законодавчі зміни значно полегшили б сприйняття законодавства про державну службу, сформували б єдиний нормативний документ, що встановлює основоположні засади державної служби взагалі та її проходження зокрема.

Також, окрім вищенаведених, правове регулювання правовідносин у сфері проходження державної служби здійснюється достатньо великою кількістю законів України, серед яких, у першу чергу, варто назвати «Про очищення влади» (2014 р.), який визначає правові й організаційні засади проведення очищення влади (люстрації) для захисту та утвердження демократичних цінностей, верховенства права та прав людини в Україні; «Про запобігання корупції» (2014 р.) та ін.

Наступний рівень правового регулювання – підзаконний. Наприклад, постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 500 затверджене Положення про Національне агентство України з

питань державної служби, яке забезпечує формування та реалізацію державної політики політику у сфері державної служби, здійснення функціонального управління державною службою в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) [7].

Загалом, характерною особливістю сучасної системи українського законодавства є те, що суперечності між нормативно-правовими нормами властиві усім її ланкам. Тому, важливо виробити єдину систему і нормативно-правову базу щодо підготовки державних службовців, у тому числі й з урахуванням умов воєнного стану; забезпечити чітке розмежування їхніх функцій на основі професійно-кваліфікаційних характеристик, а також збалансованість у системі взаємних прав, обов'язків і відповідальності щодо здійснення ефективної політики суспільного розвитку, надання гарантованих державних послуг населенню, захисту законних прав і свобод громадян; спрямувати реформування сфери публічного управління на створення державного механізму, здатного ефективно виконувати функції та вирішувати завдання, що стоять перед сучасною демократичною правовою державою. Також, доцільним є розроблення та прийняття *Концепції державної кадрової політики*, яка створить передумови для спадкоємності поколінь державних службовців, сприятиме збереженню зв'язку між управлінськими генераціями, дозволить використовувати позитивний досвід кращих кадрових практик та одночасно впроваджувати нові підходи в публічному управлінні й адмініструванні, що засновані на розумінні ролі, функцій і призначення державного апарату. У таких умовах, держава повинна мобілізувати соціально активні сили для відновлення людського потенціалу, його ефективного розвитку та залучення до створення суспільства загального добробуту й духовності, особливо в умовах збройної агресії.

Список використаних джерел

1. Дрозд О. Ю. Співвідношення норм трудового та адміністративного права при регулюванні проходження державної служби в Україні : монографія. Херсон : Гельветика, 2016. 480 с

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр

3. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL : https://zakon.rada. gov.ua/laws/show/322-08#Text

4. Про державну службу. Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text

5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text

6. Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : постанова Кабінету Міністрів України від 6 лют. 2019 р. № 106. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2019-%D0%BF#Text

7. Положення про Національне агентство України з питань державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 500. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF#Text